

A MAGYARHANGYA BEMUTATJA

A KIVÉGZŐOSZTAG

RYAN WHITE FILMJE

AZT HITTÉK, HOGY CSAK MÓKA

TRIPOD
MEDIA

GREENWICH
ENTERTAINMENT

nka

magyarhangya

A KIVÉGZŐOSZTAG

ASSASSINS

színes, feliratos, amerikai dokumentumfilm
2020, 104'

Rendező Ryan White
Operatőr John Benam
Vágó Helen Kearns
Zene Blake Neely
Executive producer Doug Bock Clark
Dan Cogan
Geraldyn White
Dreyfous Blaine Vess
Esther Vess
Producer Ryan White
Jessica Hargrave

Korhatár besorolás: 12 éven aluliak számára nem ajánlott
Statisztikai kód: 93412
ART besorolás: igen
Hordozók: DCP, BRD
Tervezett bemutató: 2021. március

SZINOPSZIS

2017 februárjában Kim Dzsongun félttestvérét, Kim Dzsongnamot fényes nappal végezték ki Malajzia nemzeti repülőterén. A hátborzongató gyilkosságot a biztonsági kamerák kereszttüzeben hajtották végre. A felvételeken két fiatal nőt látni, amint hátulról közelítik meg áldozatukat, majd annak szemébe VX idegmérget dörzsölnek, az egyik leghalálosabbat. Kim Dzsongnam utolsó erejével még a hatóságokhoz fordul, de egy órán belül életét veszti. A vérfagyasztó gyilkosság mögötti magyarázat azonban még bizarrabb. A két fiatal nő ugyanis azt vallja, hogy őket egy videós csínytevésre bérelték fel, és az egész csak móka volt. A maláj kormány bebörtönzi őket és a vádak alapján kivégzés vár rájuk. Vajon igaz-e a lányok meghökkenítő védekezése, és ha igen, hisz-e nekik bárki is?

Ryan White legújabb dokumentumfilmjében Phenjan titkos kulisszáitól az indonéz és a vietnámi rizsföldeken át eljut a kuala lumpuri tárgyalóteremig, ahol a közösségi médiában önmegvalósító lányok naivitására épített manipuláció döbbenetes mesterterve bontakozik ki. A kivégzőosztag nem csupán egy mesteri oknyomozás, de egy hidegvérű diktátor, egy elképesztő merénylet és két kivégzésre váró ártatlan lány hajmeresztő, de igaz története.

**„MINT EGY JOHN LE CARRÉ THRILLER
AZ INSTAGRAM GENERÁCIÓ SZÁMÁRA.
CSAK EZ VALÓBAN MEGTÖRTÉNT.”**

THE TIMES

INTERJÚ

A FILM KÉSZÍTŐIVEL

**Miért pont ezt a projektet választottátok?
Hogyan fogtatok neki?**

Ryan White: Kim Dzsongnamot 2017 februárjában gyilkolták meg, Donald Trump még egy hónapja sem volt beiktatva. Az amerikaiak nagyrésznél dereng valami, amikor rákérdezek, hiszen emlékeznek az aznapi szenzációra, de az új elnök szinte azonnal kiszorított minden más hírt az amerikai médiából. Emlékeznek, hogy valami hajmeresztő gyilkosság történt egy reptéren, de hogy kik és hogyan tették hidegre Kim Dzsongun féltestvérét, azt kevesen tudják visszaidézni. Hogy lányok voltak a merénylők, az még megvan, de onnan már zavaros elméletek kezdenek kialakulni mérgező rúzsról, halálos darts-nyilakról, sőt, fegyverekről.

Engem sem izgatott az ügy egészen 2017 végéig, amikor Doug Bock Clark fel nem hívta rá a figyelmünket. Mi éppen akkor végeztünk a *The Keepers* című, Netflixnek készült dokumentumfilmünkkel. Clark pedig azidőtájt írt cikket a GQ magazinba „Kim Dzsongnam kivégzésének ismeretlen története” címmel, amely Siti Aisyah, az indonéz bérgyilkos megdöbbenő történetét meséli el és nem melleleg az év egyik legolvasottabb írása lett. Doug ugyanarra az egyetemre járt, mint én, csak később, és megnézte a *The Keepers* című filmünket. A cikk után több dokumentumfilmes is megkereste, hogy érdekelné őket a sztori, de ő hozzám fordult tanácsért, hogy mitévő legyen.

Egy hosszú telefonbeszélgetés után úgy döntöttünk Jess-szel, hogy ezt inkább nekünk kéne feldolgoznunk. Egy hónapra rá már egy Malajziába tartó repülőn ültem Douggal és egy operatőrrel. Forgattunk egy csomót azokkal az érintett figurákkal, akik forrásként szolgáltak a cikkhez, beleértve Siti ügyvédeit is. A részletekből egy észbontó sztori kezdett kirajzolódni, amelyből hülyék lettünk volna kimaradni. Mivel a merénylők pere is épp kezdődött, a történet közepén találtuk magunkat és két éven át megállás nélkül forgattunk, hovatovább Doug is a film egyik producerévé avanszált.

Jessica Hargrave: Már az elején nagyon bizarr volt sztori, de minél jobban beleástuk magunkat, annál hátborzongatóbbá vált. Mire leesett, hogy mi is történhetett valójában, rögtön tudtuk, hogy mindenkit meg akarunk ismerni, aki kötődött valamilyen módon a merényletkez.

A forgatás kezdetekor, amikor Sítit és Doant letartóztatták, még mindenki azt gondolta, hogy ki fogják őket végezni. Milyen volt átélni azt a bizonytalanságot, ami a lányok sorsát kísérte?

Ryan White: Szerintem az egész világ azt hitte, hogy Siti és Doan bűnösök, az észak-koreai rezsim fizetett és képzett bérgyilkosai. Senki nem tippelt volna arra, hogy a tettesek heccből hajtottak végre egy világraszóló politikai gyilkosságot. Amikor Doug cikke alapján a helyszínen kezdtük el elemezni a bizonyítékokat, feltérképezni a lányok szociális hátterét, akkor kezdett csak igazán kinyílni a szemünk. Siti és Doan két különböző eset, más országból származnak, más az iskolázottságuk, neveltetésük, mégis hogyan keveredhettek ilyen kalamajkába? Mi is nagyon óvatosan kezeltük a bűnösségüket az elejétől fogva és csak a forgatás folyamán győződhattünk meg a bizonyítékok és indítékok ordító hiányáról. Én amúgy nagyon „személyes” dokumentarista vagyok, általában hónapokig, évekig élek együtt a filmjeim alanyaival. A kivégzőosztag főszereplőivel sose találkoztam és nem ismerhettem meg őket a forgatás alatt sem, csak akkor láthattam őket, amikor fegyveres őrök gyűrűjében a bíróságra mentek. Így még sosem építettünk fel dokumentumfilmet.

„A SZÁZAD LEGÉSZBONTÓBB MERÉNYLETE”

IndieWire

Mikor esett le, hogy ártatlanok?

Ryan White: Amikor az ügyvédek megnyíltak és megmutatták a bizonyítékokat. Amúgy a filmnek ez az egyik nagy erénye: a lányok felmentését igazoló bizonyítékok felsorakoztatása, amelyre a perben nem került sor, hiszen a lányokat még azelőtt elengedték, hogy a védelem felszólalhatott volna. Csináltam már filmet ügyvédekről, nem egy egyszerű vállalkozás. Zárkóztak, bizalmatlanok, nehezen nyílnak meg. A forgatás alatt a legnagyobb erőfeszítést a két ügyvédi csoport megdolgozásába fektettük. Ám amikor megosztották velünk a rendelkezésükre álló bizonyítékokat, a két lány digitális lábnyomának szerteágazó részletéből – sms-ektől elkezdve a közösségi média-profiljaikon át az összes kapcsolatukig – világosan kirajzolódott, hogyan és kiknek a segítségével kerültek ők az észak-koreaiak hálójába. Itt már világosan láttuk, hogy megvezették őket.

Amikor kiderült számotokra, hogy a lányok ártatlanok, milyen volt őket a halálsoron látni?

Ryan White: Borzasztó. Mindenki meg volt győződve, hogy elítélik őket. Minden ellenük szólt. Minél inkább tudtuk, hogy ártatlanok, annál rettenetesebb volt követni a tárgyalást, amely nyílegyenesen vezetett a kivégzésükig. Már azon kezdtünk el töprengeni, hogy a filmet az ítélethirdetésre kell elkészíteni, hogy még a kivégzések előtt bemutathassuk, mintegy nemzetközi tiltakozást gerjesztve a lányok megmentése érdekében.

Kik voltak azok, akik elvállalták Siti és Doan védelmét? Mennyire voltak elhivatottak?

Ryan White: Sitit a Gooi & Azura ügyvédi iroda védte. Ők az indonéz nagykövetség állandó partnerei, valahányszor egy indonéz állampolgárra halálos ítélet vár Malajziában, automatikusan ők képviselik a védelmet. Doan helyzete más volt, neki a The Vietnam Bar Association szerződött védőügyvédek, mindjárt hármat, két különböző irodától, köztük a Hisyam Teh Poh Teik

**„VÉRFAGYASZTÓ PILLANTÁS
AZ ÚJ VILÁGRENDRE”**

VARIETY

nevű, halálos ítéletekre specializálódott sztárügyvédet, aki a filmben is nyilatkozik. E két ügyvédcsapat magára maradt, amikor a tetteseket Észak-Koreában kereste, hiszen ezt sem a maláj kormány, sem egyéb nagykövetségek nem tették meg. Senki nem feszegette azt sem, hogy bár a lányokat tetten érték a kamerák, a merénylet kitervelésében láthatóan nem vehettek részt. Ezek az ügyvédek úgy mutogattak Kuala Lumpurból az észak-koreai rezsim irányába, mintha nem ugyanebben a városban végeztek volna ki koreai ügynökök egy célszemélyt hetekkel korábban. Tiszteletreméltó a bátorságuk és nem vagyok biztos benne, hogy a környezetük ezt méltányolta volna. Remélem, hogy a filmünk ezt is megmutatja.

A filmben nyilatkozó két újságíró is lenyűgöző. Hogyan találtatok rájuk?

Ryan White: Hadi Azmival, a maláj újságíróval a terepen találkoztunk. Mivel én általában nem jelenek meg a saját filmjeimben, ezért segédet se vittünk magunkkal, aki eligazított volna a maláj kultúrában, vagy igazságszolgáltatásban. Hadi kapóra jött, amikor a tárgyalás idején a többi, főleg ázsiai kollégával együtt az éppen esedékes sajtótájékoztatóra várakoztunk tétován. Már az elején feltűnt, hogy Hadi tudósításai valahogy mindig túlléptek azon a határon, amit más újságírók megengedtek maguknak. Ezért sűrűn kezdtünk találkozgatni és a filmben ő meséli el a helyi fejleményeket.

Ryan White: Anna Fifield pedig a Washington Post pekingi irodájának a vezetője, *A Nagy Örökös* című, Kim Dzsongunról szóló, bámulatos könyv szerzője már önmagában is egy ünnepezt zurnaliszta. Kim Dzsongunt a nyugat szereti kifigurázni, ez vezetett legutóbb a Sony Pictures ellen intézett észak-koreai hacker támadáshoz is, de Trump elnök maga is Rocketman-ként karakírozta. Anna ezzel szemben tisztességgel tárta fel Kim Dzsongun hatalomra jutásának minden apró részletét, közte Kim Dzsongnam kiiktatásának szükségszerűségét is. Evidensnek tűnt, hogy míg mi a lányok sorsát követjük végig, Annát kérjük fel, hogy feltárja a merénylet mögött sötétlő észak-koreai vonalat.

**„POLITIKAI LESZÁMOLÁS
ÉS ÖRDÖGI MANIPULÁCIÓ”**

The **Hollywood**
REPORTER

A fiatal lányok kiszolgáltatottsága és naivitása egy külön vetületét képezi a történetnek. Tudtátok ezt előre, vagy csak menet közben szembesültetek e jelenséggel?

Jessica Hargrave: Pontosan ez vonzott bennünket az egész projekthez. Elsőre oly valószínűtlen, oly bizarr a sztori, hogy eszedbe se jut együttérezni ezekkel a nőkkel. És amikor egy kicsit közelebb kerülsz hozzájuk, világossá válik, hogy ez bármelyikünkkel megtörténhet. A népszerűségért, vagy a könnyű pénz ígéretéért sokszor olyan dolgokat is megteszünk, amit mások megvetnek, vagy kiröhögnek. Kiszolgáltatott fiataloknak még inkább vonzóak lehetnek az interneten terjedő, bombasztikus sikersztorik. A mi „hőseinket” is a hírnév vágya hajtotta, és meg is kapták, amit akartak, bár az elején biztosan nem így gondolták.

Elgondolkodtatok azon, vajon hogyan állíthattak össze az észak-koreaiak ilyen körmönfont tervet?

Ryan White: Senki se érti, és lehet, hogy sose tudjuk meg. Miért csináltak belőle ilyen látványos showműsort? Kim Dzsongun állítólag rajongója a popkultúrának, lehet, hogy ő rendelte így. A többség úgy véli, hogy ez a merénylet egyértelmű üzenet volt a Kim-rezsim ellenfeleinek: bárhol megtalálunk és végzünk veled! Biztonsági kamerák keresztüzében, mindenki szeme láttára, köztéren, speciálisan képzett bérgyilkosokkal, úgy, hogy minden újság címlapon hozza majd! Hatásos és egyértelmű üzenet Észak-Korea ellenségeinek.

Jessica Hargrave: Jóllehet, minden bűnjel Észak-Korea, még inkább Kim Dzsongun irányába mutat, mégsem tudhatjuk biztosan. Olyan sok módja lett volna eltenni féltestvérét láb alól, ő mégis ezt az észbontó forgatókönyvet választotta: egy világgraszoló nemzetközi produkciót! Két különböző országból toborzott bérgyilkost és egy harmadik ország nemzetközi repülőterén bonyolította le. Mindjárt három kormánynak kellett megbirkóznia az esettel és a bűnbaknak hátrahagyott elkövetők sorsával. Szerintem is azt üzenté ezzel Kim Dzsongun, hogy bármit megtehet büntetlenül. A cél érdekében mindenen, mindenkin átléphet. „Senkinek néztek” – utalt Siti arra, hogy a merénylet után sorsukra hagyták őket, míg az észak-koreai ügynököket mind azonnal kimenekítették.

„MEGÁLL BENNED AZ ÜTŐ!”

VARIETY

A KIM-DINASZTIA

Hogyan fogatták a lányokkal saját hazájukban a per után?

Ryan White: Mire személyesen megismerkedtünk addigra életük minden egyes mozzanatát már ismertem. Siti családjánál többször jártam, de amikor kiengedték és hazarepült, a hideg futkosott a hátamon: Istenem, ezt hogy úszhatta meg? Doannal hónapokkal később találkoztam, a szabadulása napján az ügyvédek mutattak be neki a Hanoiba tartó gépen. „Két éve forgatok rólatok filmet és nagyon boldog vagyok, hogy kiszabadultál és hogy végre megismerhetlek” – mondtam, és a pillanatot azóta se felejttem. Amúgy a tárgyalás alatt, ismeretlenül egészen másnak képzeltem őket. Sitiről azt hittem, hogy egy szelíd, halk teremtés, holott egy vidám, hangos, joviális figura, tele életörömmel. Olyan, mint a barátaim java, akikkel együtt nőttem fel. És ennek a fiatal lánynak többször is kockán forgott az élete: idegméreggel babrált, majd kis híján halálra ítélték. Doan pedig sokkal csendesebb volt a vártnál. Ő nagyon szeretett volna híres lenni és annyi áldozatot hozott, hogy ez sikerüljön neki. Szívszorító volt látni, ahogy ezt az ambiciózus lányt miképp törte meg az évekig tartó meghurcoltatás.

Mi számotokra a film legerősebb pillanata?

Jessica Hargrave: A per alatt a lányokat örök kísérték a tárgyalóteremig és vissza. Mi mindenhova követtük őket kamerával, és egyszer a liftre való várakozás közben az operatőr elkapta a bilincsbe vert Doant, amint ökölbe szorul a keze. Libabőrös leszek, ha újránézem a pillanatot, ami mindent elárul a fiatal lány lelkiállapotáról, akit megbéklyózva vezetnek egy olyan tárgyalásra, ami nem az anyanyelvén zajlik, és várhatóan halálra fogják a végén ítélni. Ez volt számomra a legmeghatározóbb pillanat.

Ryan White: Nekem több kedvenc jelenetem is van. Például, amikor beültünk abba a bárba Hanoiban, ahol Doant beszervezték. Inkognitóban voltunk az operatőrrel és egy tolmáccsal, egy észak-koreai asztaltársaság mellett foglaltunk helyet. Vérfagyasztó volt ebbe az apró csehóba visszatérni, ahol Doan élete – bevallása szerint – végleg megváltozott. Vagy az a pillanat, amikor Hadi jelezte, hogy valami váratlan dolog fog történni, majd Siti, akiről úgy gondoltuk, hogy soha nem fog szabadulni, bilincsek nélkül távozik a tárgyalóteremből. Sokkoló, hátborzongató, felemelő pillanatok voltak ezek.

Mit gondoltok, milyen hatással lesz a film az emberekre?

Ryan White: A film fő erénye szerintem az, hogy feltártuk, hogyan vezették meg ezeket a fiatal lányokat. Ezzel a bizarr történettel mutattunk rá, hogy milyen perverz célok szolgálatába is állíthatnak gonosztevők gyanútlan, kiszolgáltatott fiatalokat. És ez a világ bármely pontján bekövetkezhet. Az egyik legmeghatóbb jelenetben Doan azt meséli, hogy ő mindig rózsaszínűnek látta a világot, de ma már nem hisz senkinek. Egy életre fosztották meg őt egy bizalomra alapozott boldog jövőtől.

Jessica Hargrave: Remélem, hogy az emberek rájönnek, érdemes a szalagcímek mögé nézni, és megismerni a részleteket is, a dolgok mélyebb értelmét. A film legnagyobb csodája, hogy ez a két lány végül barátságot kötött egymással. Életük legborzalmasabb pillanata köti őket csak össze, mindkettőjüket gyilkossággal vádolták, börtönbe zárták, egymás nyelvét sem beszélik, mégis a végén úgy döntöttek, barátnők lesznek.

**„ERŐSZAK, MANIPULÁCIÓ ÉS
EGY NEMZETKÖZI DIPLOMÁCIAI BOTRÁNY
HÁTBORZONGATÓ TETTENÉRÉSE”**

theguardian

RYAN WHITE RENDEZŐ, PRODUCER

Az Apple TV legelső, *Visible: Out on Television*, az LMBTQ mozgalom történetét feldolgozó dokumentumfilm-sorozatának rendezője. Ő jegyzi a HULU *Ask Dr. Ruth* című dokumentumfilmjét is, amely a holokauszt-túlélő, sztár szexterapeuta életútját meséli el. Ryan rendezte a *The Keepers* című Emmy-nominált dokusorozatot a Netflixnek, amiben egy fiatal baltimore-i apáca megoldatlan meggyilkolásának történetét tárta fel. Társrendezője volt a Sundance Filmfesztivál legjobb rendezés díját elnyert *The Case Against 8* című filmnek, amely a Proposition 8 törvényjavaslat öt évig tartó elfogadtatását dokumentálta. Rendezései között találjuk a *Serena* című filmet Serena Williamsről, a Beatles állandó titkárnójáról, Freda Kellyről szóló *Good Ol' Freda*t, valamint a *Pelada* című művet, amely az amatőr foci globális gyógyító hatását térképezi fel.

JESSICA HARGRAVE PRODUCER

A *Visible: Out on Television* című sorozat, az *Ask Dr. Ruth* és a *The Keepers* című produkciók producere. Jessica írta a *Good Ol' Freda* című filmet, míg a *The Case Against 8* és *Pelada* című műveknek társproducere volt.

JOHN BENAM OPERATŐR

Kétszeres Emmy-díjas operatőr. Szenvedélyesen vonzódik a társadalmi igazságtalanságok feltárásához. A helyi közösség és a rendőrség bonyolult viszonyát boncolgató *Charm City* című dokumentumfilmje Oscar-shortlistre került. Dolgozott a 2018-as Sundance Filmfesztiválon debütáló *This is Home* című filmen, mely egy szíriai menekültcsalád beilleszkedését vizsgálja az Egyesült Államokban. John fényképezte a *The Keepers* című Netflix sorozatot. Folyamatosan dolgozik a National Geographic, az HBO, a PBS és Oprah Winfrey OWN csatornáknak.

magyarhangya